

Strategisk anläggningsförsörjningsplan för kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde 2016

2016-10-03

Utvecklingsförvaltningen

Diarienummer 2014/KFN 0100 010

tyresö kommun

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund.....	4
3	Riktlinjer för verksamheten.....	5
4	Tyresö kommun 2016 – Nulägesanalys	6
5	Anläggningsbestånd kommundelar	11
6	Befolkningsstatistik Tyresö kommun 2014-2035.....	14
6.1	Förväntad befolkningsutveckling 2014-2035.....	15
7	Strategier för anläggningsbehov.....	16
7.1	Nyckeltal.....	16
7.2	Närhet till idrottsanläggning.....	18
7.3	Jämförelse av nyckeltal för olika typer av idrottsanläggningar.....	18
7.4	Nyckeltal Kultur och Fritidsgårdar.....	19
8	Framtida anläggningsbehov	20

1 Sammanfattning

Utvecklingsförvaltningen har fått i uppdrag i kommunplanen att ta fram en anläggningsförsörjningsplan för kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde. Bakgrunden är främst den beräknade befolkningsökningen med 20 000 invånare de närmaste 20 åren. Det pågår flera olika planeringsunderlag i kommunen där behoven av kultur- och fritidsanläggningar behöver beaktas och där denna anläggningsförsörjningsplan blir ett underlag.

Verksamhetsområdet omfattar idrotts- och friluftsanläggningar, fritidsgårdar, bibliotek och anläggningar för kulturverksamhet.

I planen lämnas en redovisning över nuläget och hur anläggningarna fördelas över kommunens olika delar. Vidare redovisas kommunens befolkningsstatistik och prognos, hur fördelningen av befolkningsökningen ser ut för barn och unga samt i kommunens olika områden. Sedan görs en genomgång över de strategier en kommun kan ha för att bedöma antalet anläggningar. Det kan vara relevant att titta på olika nyckeltal samt närhet till en idrottsanläggning.

Den bedömning förvaltningen har gjort av behovet av nya anläggningar baseras på de nyckeltal som är idag och en bedömning av vilka nya som behövs vid en befolkningsökning för att Tyresö kommun ska behålla samma nyckeltal.

Idrottsanläggningar

2035 bedöms följande behov av idrottsanläggningar:

- En ny idrottsall förutom den som beslutats i Fornudden.
- En ny idrottsplats. Trollbäckens IP renoveras.
- En ny ishall.
- Två nya konstgräsplaner (11-spelsplan) förutom den som beslutats om i Strand.
- Tre nya konstgräsplaner (7-spelsplan)
- En ny simhall.
- En ny ridanläggning. Fårdala renoveras 2015-2018.
- Tre nya motions- och friluftsanläggningar
- Tre nya utegym förutom den beslutade utökningen av Alby.
- En tennisanläggning ute.
- En ny spontanidrottsanläggning förutom den beslutade på Wättingestråket.

Bibliotek, kultur och fritidsgårdar

- Ett nytt bibliotek eller utökning av befintligt förutom ersättning av biblioteket i Trollbäcken.
- En ny fritidsgård förutom ersättning av lokalerna för fritidsgårdarna i Strand och Trollbäcken.
- Ett kulturhus
- Kulturskolans verksamhet behöver utökas.

2 Bakgrund

Utvecklingsförvaltningen har som ett särskilt uppdrag i kommunplan att under 2016 utarbeta en anläggningsförsörjningsplan för verksamhetsområdet.

Huvudorsaken är kommunens förväntade befolkningsökning de närmsta 20 åren fram till 2035. Vid årsskiftet 2015/2016 uppgick invånarantalet i Tyresö kommun till 46 177. 2035 förväntas det vara upp mot 65 000 invånare. Med detta som bakgrund är det angeläget att säkra att kommunen även fortsättningsvis kan erbjuda attraktiva idrotts- och friluftsanläggningar, lokaler för fritidsgårdar, bibliotek samt anläggningar för kulturverksamheten, samt att dessa anläggningar och verksamhetslokaler klarar av att hantera den förväntade befolkningsökningen. Målsättningen är att Tyresö även 2035 ska kunna hålla samma goda ”nyckeltal” (antal anläggningar per invånare) som 2016. Det är också angeläget att planera för ytor där dessa anläggningar kan placeras. Det är därför av stor vikt att anläggningsförsörjningsplanen går hand i hand med översiktsplan för 2035 (ÖP 2035).

Människans behov av att ha tillgång till ett attraktivt kultur- och friluftsliv samt till motionsanläggningar är väldigt stort. Idag finns väldigt många studier¹ som tydligt påvisar människors förbättrade hälsa och dess direkta samband med möjligheten till en innehållsrik fritid. Det är också av stor betydelse när man väljer var man ska bosätta sig, att kommunen kan erbjuda ett rikt kultur- och idrottsliv. Alla dessa mötesplatser är också viktiga utifrån integrationsperspektivet.

Det är viktigt att anläggningsförsörjningsplanen följer de samlade strategier som finns för kommunen inom detta verksamhetsområde. Hänsyn bör därför tas till ”Utvecklingsplan Attraktiva Alby”, Samhällsbyggnadsförvaltningen (SBF), ”Detaljutredning kring spår och leder i Tyresö kommun”, Utvecklingsförvaltningen, ”Strategier för att utveckla ekologiska och sociala värden längs Wättingestråket”, Ekologigruppen/SBF och planprogrammet för Wättingestråket, SBF. Även andra styr- och strategidokument inom verksamhetsområdet bör beaktas.

¹ Volante Research, Kulturens värden och effekter 2010. Volante Research, Idrottens värden och effekter 2015.

Ett underlag avseende behov för kultur och bibliotek togs fram i samband med arbetet med kultur- och kunskapscenter. Det underlaget biläggs denna anläggningsförsörjningsplan.

För att få en helhetsbild över anläggningarna inom kultur- och fritidsområdets verksamhetsområde behöver denna anläggningsförsörjningsplan kompletteras med underlag från Tekniska kontoret, Fastighet & Facility innehållande en långsiktig plan för reinvesteringar och underhåll av kommunens friluft- och idrottsanläggningar, samt anläggningar inom kulturområdet och fritidsgårdsverksamheten.

Vidare bedömer utvecklingsförvaltningen att planen behöver kompletteras med en lokalstrategisk plan från barn- och utbildningsförvaltningen (BoU) innehållande strategier för utformning av idrottshallar och skolidrottssalar som samutnyttjas av utvecklingsförvaltningens fritidsavdelning och BoU.

3 Riktlinjer för verksamheten

Kultur- och fritidsnämndens inriktning inom verksamhetsområdet

- ✚ Prioritera barn och ungdomar.
- ✚ Nolltaxa gäller för barn och ungdomar 7-20 år, vilket ger gratis tillgång till kommunala anläggningar.
- ✚ Verka för att kommunens invånare har möjlighet till en rik och varierad fritid
- ✚ Verka för ett brett och varierat kulturutbud
- ✚ Erbjuder bokningsbara lokaler
- ✚ Verka för att fler flickor ska delta i föreningslivet².
- ✚ Skapa möjligheter för spontanidrott för de som väljer att vara utanför föreningslivet.
- ✚ Skapa möjligheter för funktionsnedsatta att kunna medverka, i egen grupp eller integrerat.
- ✚ Underlätta för personer med funktionsnedsättning att kunna ha en rik fritid
- ✚ Stimulera integration och hjälpa föreningarna med detta arbete.
- ✚ Verka för god folkhälsa, detta genom att kommunen erbjuder funktionella friluft- och motionsanläggningar.
- ✚ Albyområdet ska vara ett nav för det rörliga friluftslivet.
- ✚ Skapa förutsättningar för kommunens elitlag.
- ✚ Stimulera lokala kulturaktiviteter.

² 2015 var det 53 % pojkar och 47 % flickor i Tyresö

- ✚ Alla medborgare har tillgång till ett folkbibliotek
- ✚ Tyresös fritidsgårdar ska vara en trygg mötesplats för alla.
- ✚ Utveckla anläggningar i samarbete med föreningslivet, näringslivet och grannkommuner
- ✚ Utveckla ett kulturhus som mötesplats för alla generationer.
- ✚ Stödja föreningslivet, både vad gäller bredd och elitverksamhet
- ✚ Underlätta invånarnas möjlighet till träning utifrån motions- och folkhälsoperspektivet
- ✚ Verka för att få in fler inaktiva ungdomar i fritidsverksamheten, både i det organiserade och oorganiserade
- ✚ Verka för att kommunen har anläggningar av hög klass

4 Tyresö kommun 2016 – Nulägesanalys

Idrottshallar:

Tyresö kommun har 7 idrottshallar. Fem av dessa håller fullt spelmått, 40x20 meter. Två har spelmått 38x18 meter. En av hallarna, Tyresöhallen, är kommunens evenemangshall. Den är anpassad för tävling och har därför större publikkapacitet. En av hallarna, Dalhallen, är specialanpassad för gymnastik och används i dagsläget i stort sett bara för gymnastik.

Idrottshallarna är i princip fullbokade all bokningsbar tid. Enstaka strötider sena kvällar, framförallt på helger, kan i perioder finnas lediga.

Tyresö kommun har en idrottshall per 6 597 invånare. Det är ett, för stockholmsregionen, mycket bra nyckeltal.

Dock saknar Trollbäcken³, ett av kommunens befolkningstäta områden, fortfarande en fullstor hall. Den hall som finns i området, Trollbäckshallen, har spelyta 36 x 18 meter och är väldigt sliten.

Brevikshalvön och Sydöstra Tyresö saknar idrottshallar.

Skolidrottssalar:

Tyresö kommun har 10 skolidrottssalar. Skolidrottssalarna är jämnt fördelade över kommunen. Det är bara i sydöstra kommundelen (t.ex. Raksta) som man helt saknar skolidrottssal.

Skolsalarna har hög bokningsgrad men det finns fortfarande en del kvällstider och helgtider lediga.

³ Planer finns på att bygga en fullstor idrottshall i Fornuddsparken

Tyresö kommun har en skolidrottssal per 4 617 invånare.

Idrottsplatser:

Tyresö kommun har två idrottsplatser, Tyresövallen och Trollbäckens IP, vilket innebär en idrottsplats per 23 088 invånare.

På Tyresövallen finns två 11-spelsplaner och en 7-spelsplan. Alla tre har konstgräs. Plan A är Tyresös evenemangarena, den är anpassad för att klara spel i t. ex damallsvenskan och UEFA Womens Cup.

Trollbäckens IP har två 11-spelsplaner, en med konstgräs och en med naturgräs (friidrott), samt en 7-spelsplan med konstgräs. På Trollbäckens IP finns också en friidrottsanläggning med 4 banor runt om och 6 banor på upploppet. Dessa kommer under 2016-2017 att renoveras och byggas till. Den nya anläggningen ska vara godkänd för distriktstävlingar.

Tyresö kommun har en utomhusanläggning för friidrott per 46 177 invånare.

Ishallar:

Tyresö kommun har tre isytor, två hallar samt en uteisrink.

På Tyresövallen ligger Tyresö ishall⁴. Den är kommunens tävlingsarena för isidrotterna. Vintertid finns en uteisrink på 7-spelsytan intill ishallen. På Trollbäckens IP finns Fontanahallen. Det är en ishall främst inriktad för barn- och ungdomar.

Ishallarna är i princip fullbokade. Det går i perioder att boka enstaka tider sent på helgkvällar.

Tyresö kommun har en ishall per 23 088 invånare samt en uteisrink per 46 177 invånare. Totalt 3 isytor, vilket innebär en isyta per 15 392 invånare.

Fotbollsplaner:

Tyresö kommun har fyra 11-spelsplaner på konstgräs och en 11-spelsplan på naturgräs samt fyra 7-spelsytor på konstgräs.

Tyresö kommun har en 11-spelsplan per 9 235 invånare och en 7-spelsplan per 11 544 invånare. Totalt har kommunen 9 stycken grösytor (11- och 7-spels), vilket ger en grösyta per 5 131 invånare.

⁴ Beslut taget om att ersätta befintlig ishall

Konstgräsplanerna är väldigt högt belastade. Sett mot nyckeltal behövs 2 nya konstgräsplaner för att klara av att möta dagens behov.⁵

I kommunen finns ytterligare 10 planer för fotboll, alla med grusunderlag. En 11-spelsyta och 9 stycken 5-7-spelsytor. Tyvärr används inte dessa ytor mer än av väldigt små barn eller i vissa fall spontanspelare. Om grusplanerna kunde beläggas med konstgräs skulle aktiviteten öka radikalt och det skulle också lätta på trycket för kommunens redan anlagda konstgräsplaner.

Tyresö kommun har en grusspelsyta per 4 617 invånare.

Friluftsbad:

Tyresö kommun har 13 friluftsbad. Kommunen bär ansvaret för driften av 9 bad.⁶ Varje bad är anpassat efter sina speciella förutsättningar, beroende på om det är havsbad, insjöbad, publikt läge och så vidare. Baden med många besökande barnfamiljer har lekplatser inom området.

4 friluftsbad sköts av villaägare- eller tomföreningar.

Tyresö kommun har ett friluftsbad per 3 615 invånare.

Simhallar:

I Tyresö kommun finns en simhall, Tyresö Aquarena. Den ägs av Tagebaden AB och drivs av Medley. ⁷Kommunen betalar hyra för att bruka anläggningen.

Enligt Medley börjar man närma sig gränsen för den maximala kapaciteten. Det är kö till alla simskolor och vissa helger är det i princip slutsålt/fullt i simhallen.

I kommunen finns en simhall per 46 177 invånare.

Ridanläggning:

Tyresö kommun har en ridanläggning, Fårdala Gård. Kommunen äger anläggningen men driften sköts av Tyresö Ryttningsförening.⁸

⁵ En sjätte 11-spelsplan med konstgräs är planerad till området mellan Tyresö och Strandskolan. Anläggningsår 2017.

⁶ Ett tionde bad planeras vid Rakstaringen då området detaljplaneras.

⁷ I kommunen finns också en mindre anläggning som drivs av Vattenhuset AB. Denna anläggning är mer inriktad på vatten- och leklandskalas än simning.

⁸ På anläggningen genomförs omfattande renoveringar 2015-2018.

Tyresö kommun har en ridanläggning per 46 177 invånare.

Motions- och friluftsanläggningar:

Tyresö kommun har två anlagda motions- och friluftsanläggningar, Alby friluftsgård och Barnsjöslingan.

I Alby friluftsområde finns två elljusbelysta motionsspår som är 2 (söder) respektive 4 km (norr) långa. Här finns också ett utegym, pulkabacke, beachvolleyboll, discgolfbana, kanotuthyrning, boulebanor och ett stort friluftsbad som även är anpassat för funktionsnedsatta.

I terrängen runt Barnsjön finns ett elljusbelyst motionsspår med två olika sträckningar: 2,3 km respektive 3,5 km.

På Brevikshalvön och i sydöstra Tyresö saknas motions- och friluftsanläggningar.

Tyresö kommun har en motionsanläggning per 23 088 invånare.

Utegym:

Tyresö kommun har 4 utegym. Tre stockgym och ett kroppsviktsgym. De är placerade i Alby friluftsområde, i Fornuddsparken, vid Strandskolan och längs Wättingestråket, intill Barnsjöslingans motionsspår.⁹

Tyresö kommun har ett utegym per 11 544 invånare.

Tennisanläggning:

Inom kommunen finns en tennisanläggning för inomhusspel, Tyresö sportcenter. Kommunen äger marken som föreningen arrenderar. Anläggningen ägs och drivs av Trollbäckens Tennisklubb.

Dessutom finns utetennisbanor i Fårdala och på Persudde. Dessa ägs av kommunen men arrenderas och sköts av Trollbäckens Tennisklubb.

Inom kommunen finns en inomhustennisanläggning per 46 177 invånare och en uteanläggning per 23 088 invånare.

Kommunen äger ytterligare två anläggningar, Uddby Gård och Rundmar Gård, vilka är utarrenderade. På dessa finns uppställningsplatser för privata hästar.

⁹ Nytt gym planeras till Alby friluftsområde 2016.

Övriga befintliga anläggningar:

Tyresö kommun har också anläggningar för:

- ✚ Bågskytte, Wättingstråket och Bollmorahallen
- ✚ Bowling, Tyresöhallen
- ✚ Pistol- och luftgevärsskytte, Tyresöhallen och Gimmersta (föreningsägt)
- ✚ Bordtennis, Bollmorahallen och Trollbäckshallen
- ✚ Kampsport, Tyresöhallen och Trollbäckshallen
- ✚ Boule, Amaryllis- och Fornuddsparken samt Alby friluftsgård
- ✚ Klubbhus och verksamhetsområde för brukshundklubben, Prästängen
- ✚ Minigolf, Fårdala. Sköts av Tyresö Bangolfklubb.
- ✚ Spontanidrott, Skatepark 135 och Tyresö BMX park.

Exempel på anläggningar Tyresö kommun saknar:

- ✚ Bandyplan/Bandyhall (ingen verksamhet i Tyresö)
- ✚ Skrinbanor (ingen verksamhet i Tyresö)
- ✚ Friidrottshall
- ✚ Fotbollshall (7- eller 11-spelshall)
- ✚ Cricketanläggning (ingen verksamhet i Tyresö)
- ✚ Multisportshall, där mindre idrotter kan samlas
- ✚ Motoranläggning
- ✚ Mountainbikebana

Fritidsgårdar

Tyresö har tre fritidsgårdar och två träffpunkter som bedriver öppen fritidsverksamhet för ungdomar 13-19år. Fritidsgårdarna finns i Bergfoten (centrumområdet), Nyboda, och Trollbäcken (Kringlan). Träffpunkter finns i Strand och Krusboda. Bergfoten har verksamhet för unga och vuxna med funktionshinder. Dessutom finns fritidsklubbar vid Kringlans och Nybodas fritidsgård för 10-12 åringar.

Bibliotek

Det finns tre bibliotek i Tyresö, huvudbiblioteket i Tyresö centrum, samt biblioteksfilialerna i Trollbäcken och Tyresö Strand.

Kultur

Kulturen omfattar allmänskultur inklusive konsthall, bokningsbara lokaler i Kvarnhjulet (före detta föreningsgården) och Forellscenen, ungdomscaféet Bonza och naturskola. En stor del av verksamheten bedrivs i Tyresö kulturcentrum Kvarnhjulet. Regelbundna arrangemang sker dessutom i programrum och utställningslokaler i anslutning till kommunens bibliotek, på Forellscenen och i gymnasiet aula, i bygdegården samt i området kring slottet

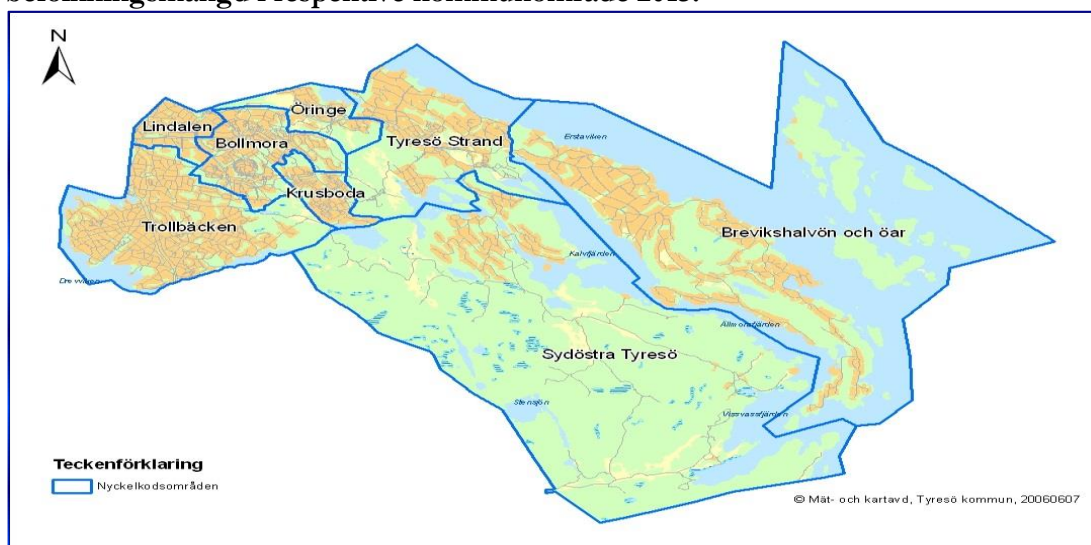
och Alby friluftsområde. Naturskolans verksamhet bedrivs i Alby. Huvuddelen av den löpande verksamheten riktar sig mot barn och ungdomar.

Kulturskolan

Verksamheten bedrivs i Tyresö kulturcentrum Kvarnhjulet, på gångavstånd från Tyresö centrum.

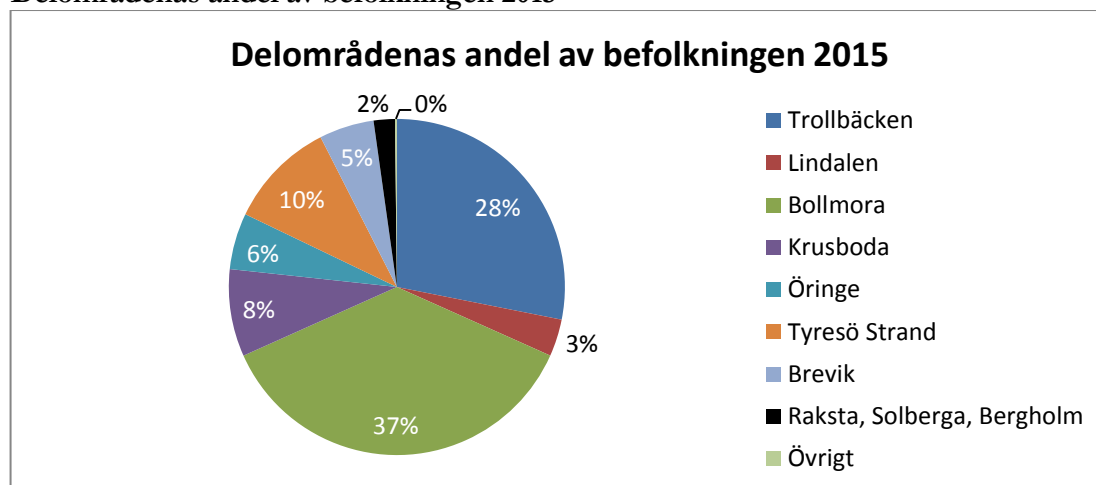
5 Anläggningsbestånd kommundelar

Fördelning av idrottshallar, gräs- och konstgräsplaner samt isytor utifrån befolkningens mängd i respektive kommunområde 2015:

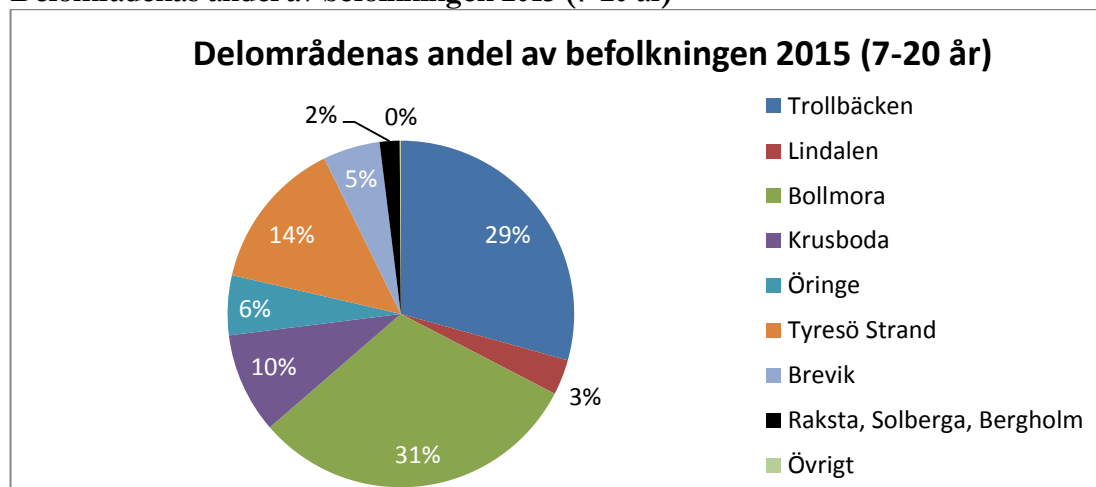

*OBS! Vi har valt att bara jämföra fördelningen av kommunens anläggningsbestånd för de stora lagsporterna där kommunerna ofta jämförs med varandra och där det finns tydliga målbilder från förbunden. Övriga jämförelser är inte relevanta på delområdesnivå.

Delområdenas andel av befolkningen 2015

Delområdenas andel av befolkningen 2015 (7-20 år)

Det är ca 4 % fler barn i Öringe/Strand än i norra/centrala delarna jämfört med det totala invånarantalet.

Kommundel %	Bef.mängd	Idr.hall/inv	Konst+gräs/inv	Isyta/inv
Trollbäcken ca 28 %	12 984	12 984	3 246*	12 984
Lindalen ca 4 %	1 651			11 218*
Bollmora ca 37 %	16 906	5 609	5 609	14 867***
Krusboda ca 8 %	3 879			16 558****
Öringe ca 6 %	2 504	3 649	7 298	0
Tyresö Strand ca 10 %	4 794	(5 340)**	(10 680)**	
Brevik ca 5 %	2 437	0	0	0
Sydöstra, Raksta mm ca 2 %	945	0	0	0
Övrigt 0 %	77	0	0	0
Totalt	46 177	6 597	5 131	15 392

*Naturgräs och uterink har betydligt färre brukandetimmar, ca ¼-del. **Inkl. Brevik och sydöstra Tyresö, Raksta mm. *** inkl. Öringe och Strand. **** inkl. Öringe, Strand, Brevik och sydöstra Tyresö.

Anläggningar per kommunandel totalt 2016 (7-20 år)

Kommundel %	Bef.mängd	Idr.hall/inv	Konst+gräs/inv	Isyta/inv
Trollbäcken ca 28 %	2 646	2 646	662*	2 646
Lindalen ca 4 %	349			1 963*
Bollmora ca 37 %	2762	982	982	2 855***
Krusboda ca 8 %	815			3 167****
Öringe ca 6 %	503	892	1 783	0
Tyresö Strand ca 10 %	1 280	(1 204)**	(2 407)**	
Brevik ca 5 %	462	0	0	0
Sydöstra, Raksta mm ca 2 %	162	0	0	0
Övrigt 0 %	9	0	0	0
Totalt	8 988	1 284	999	2 996

*Naturgräs och uterink har betydligt färre brukandetimmar, ca ¼-del. **Inkl. Brevik och sydöstra Tyresö, Raksta mm. *** inkl. Öringe och Strand. **** inkl. Öringe, Strand, Brevik och sydöstra Tyresö.

Sammanfattning av fördelningen av befolkningen inom kommunen och tillgång till anläggning

- ✚ Trollbäcken har högt (dåligt) nyckeltal vad gäller invånare per idrottshall. Här finns bara en idrottshall. Trollbäcken har bra nyckeltal vad gäller gräs- och konstgräsplaner samt isytor.
- ✚ Norra och centrala delarna av kommunen (Lindalen, Bollmora och Krusboda) har lågt (bra) nyckeltal per invånare för alla verksamheter.
- ✚ Öringe och Strand har lågt (bra) nyckeltal per invånare vad gäller idrottshallar, detta även om man räknar in Brevik och Sydöstra Tyresö. Området har högt (dåligt) nyckeltal för konstgräsplaner. I denna kommunedel finns bara en 7-spelsplan med konstgräs. Det finns inte någon isyta, den närmsta finns i Tyresö centrum.
- ✚ Brevik och sydöstra Tyresö (Raksta, Solberga mm) saknar anläggningar. Närmaste idrottshall och konstgräsplan finns i Strand. Närmaste isyta finns i Tyresö centrum. Det innebär långa avstånd till anläggningarna.
- ✚ För de invånare som bor i de norra kommundelarna (Trollbäcken-Krusboda-Bollmora-Lindalen-Öringe-Strand) är det förhållandevis korta avstånd att ta sig till alla anläggningar, oavsett var man bor.

Fördelning avseende bibliotek, fritidsgårdar och kulturskolans verksamhet i olika kommundelar

Bibliotek

Bibliotek	Besökare 2015
Tyresö centrum	147 223
Strand	31 771
Trollbäcken	37 728

Totalt visar det att 5 besök/invånare.

I relation till befolkningen har Tyresö centrum flest besökare, men ett huvudbibliotek har ett större upptagningsområde än närområdet.

Fritidsgårdar

Fritidsgård	Besökare 2015	Antal öppettillfällen	Besökare/tillfälle	Andel tjejer (%)
Nyboda	11 172	286	39	37
Trollbäcken(Kringlan)	6 325	201	31	30
Krusboda	3 602	116	31	30
Strand	3 942	194	20	42

Man kan konstatera att antal öppettillfällen i de olika kommundelarna stämmer ganska bra överens med andelen i befolkningen. Krusboda har något fler öppettimmar i relation till befolkningen. Besöksantalet är högre i Nyboda än Strand i relation till befolkningen.

Kulturskolan

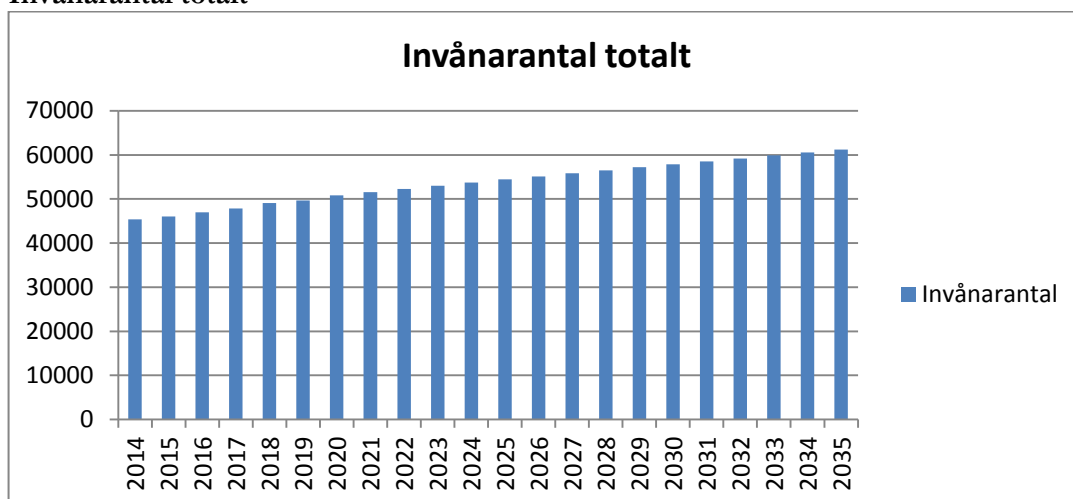
Kulturskolan har verksamhet i Tyresö centrum. I övriga kommundelar bedriver inte kulturskolan verksamhet.

Sammanfattning

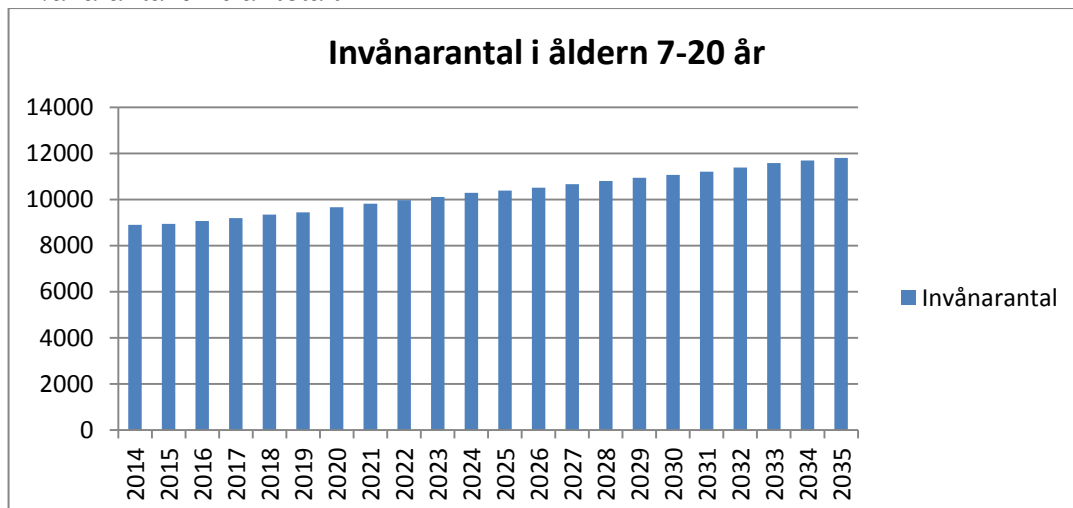
- ✚ Fritidsgårdarna finns bra fördelade inom kommunen och besökare och öppettimmar speglar ganska bra befolkningsfördelningen. Nyboda har fler besökare i relation till befolkningen.
- ✚ För biblioteket kan konstateras att Tyresö centrums bibliotek har den största andelen besökare (ca 70 %). Det är svårt att mäta som relation till befolkningen.
- ✚ Kulturskolan har bara verksamhet i en kommundel.

6 Befolkningsstatistik Tyresö kommun 2014-2035

Invånarantal totalt

Invånarantal 7-20 år totalt

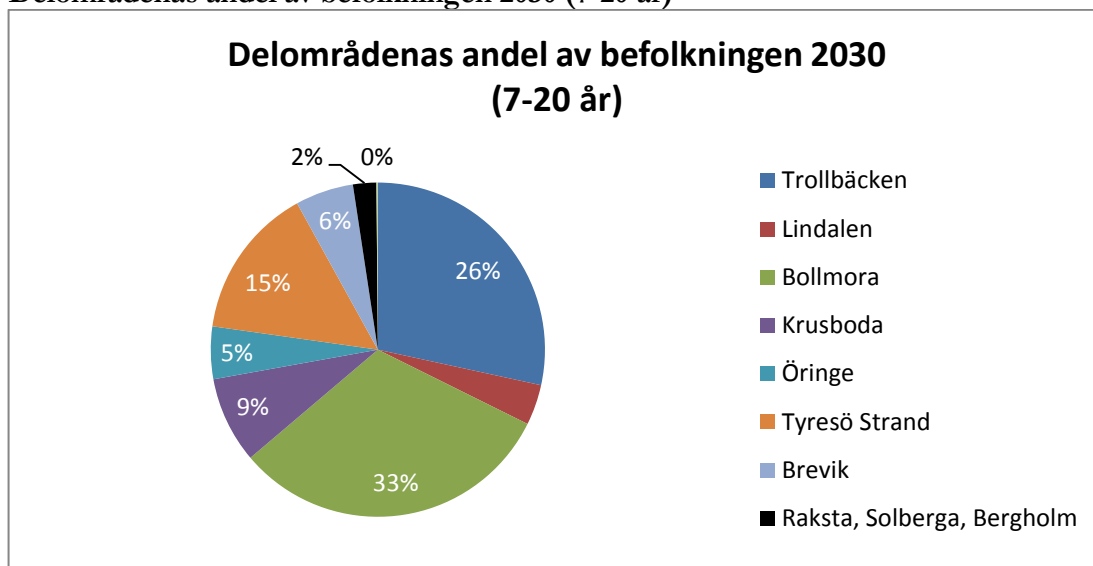

6.1 Förväntad befolkningsutveckling 2014-2035

Vid årsskiftet 2015/2016 hade Tyresö kommun 46 177 invånare, varav 8 988 i åldern 7-20 år. Det innebär att 19,5 % av invånarantalet består av den för Kultur- och fritidsnämnden prioriterade målgruppen. Den senaste befolkningsprognosen tyder på att vi 2030 kommer vara ca 58 000 invånare varav ca 11 123 kommer vara i åldern 7-20 år. Det innebär att denna åldersgrupp fortsatt kommer att vara knappt 20 % av den totala befolkningen. Med största sannolikhet kommer det att vara en liknande utveckling fram mot 2035. Detta innebär att kommunen kommer att ha upp mot 11 800 invånare i åldern 7-20 år vid denna tidpunkt. Från 2016 till och med 2035 innebär det en ökning med drygt 31 %.

För att behålla samma nyckeltal, totalt sett, (anläggning per invånare) år 2035 som 2016 krävs en utökning av anläggningsbeståndet med ca 1/3-del. Detta förutsätter dock att de befintliga anläggningarna finns kvar.

Delområdenas andel av befolkningen 2030 (7-20 år)

Storleksordning invånare 7-20 år 2015 och 2030

Delområde	Andel 2015	Andel 2030
Bollmora	31 %	33 %
Trollbäcken	29,5 %	26 %
Tyresö Strand	14 %	15 %
Krusboda	9 %	9 %
Öringe	5,5 %	5 %
Brevik	5 %	6 %
Lindalen	4 %	4 %
Raksta, Solberga, Bergholm	2 %	2 %
Övrigt	0 %	0 %

Befolkningsprognos 2016-2030, antal och procentuell 7-20 år.

Område	2015	2030	Tillväxt	Antal
Trollbäcken	2 646	2 912	10 %	266
Lindalen	349	436	25 %	87
Bollmora	2 762	3 697	34 %	935
Krusboda	815	965	18 %	150
Öringe	503	542	8 %	39
Tyresö Strand	1 280	1 675	31 %	395
Brevik	462	660	43 %	198
Raksta, Solberga, Bergholm	162	221	36 %	59
Övrigt	9	15	67 %	6
Hela kommunen	8 988	11 123	25 %	2 135

Sammanfattning av befolkningsprognos 2016-2030, 7-20 år

- ✚ Lindalen, Bollmora och Krusboda ökar med 1 172 invånare och står för ca 55 % av den totala ökningen.
- ✚ Öringe och Strand ökar med 434 invånare och står för ca 20,5 % av ökningen.
- ✚ Trollbäcken ökar med 266 invånare och står för ca 12,5 % av den totala ökningen.
- ✚ Brevik ökar med 198 invånare och står för ca 9 % av den totala ökningen.
- ✚ Östra Tyresö (Raksta, Solberga mm) ökar med 59 invånare och står för ca 3 % av den totala ökningen.
- ✚ Om man ser Brevik och Östra Tyresö som nära länkade till Strand och Öringe ökar detta område med 691 invånare eller 32,5 %.

7 Strategier för anläggningsbehov

7.1 Nyckeltal

Det är svårt att exakt uttala sig om hur många anläggningar man bör ha för respektive verksamhet per person i en kommun. Det är egentligen upp till varje enskild kommun att avgöra vilket nyckeltal och på vilken servicenivå man väljer att lägga sig.

Den absolut enklaste vägen är att bara se till dagens nyckeltal och servicenivå och sedan välja att behålla den även i framtiden. För Tyresö kommun skulle det innebära att vi 2035 skulle ha behov av:

- ✚ 9-10 idrottshallar.
- ✚ 15 skolidrottssalar.
- ✚ 3 idrottsplatser.

- ✚ 3 ishallar.
- ✚ 13-15 konstgräsplaner, varav 7-8 stycken 11-spelsplaner.
- ✚ 18 friluftsbad.

- ✚ 2 simhallar.
- ✚ 1,5 ridskolor.
- ✚ 3 motions- och friluftsanläggningar.

- ✚ 5-6 utegym.
- ✚ 1,5 tennishall.

- ✚ 5 fritidsgårdar
- ✚ Utökning av kulturskolans kapacitet
- ✚ 4 bibliotek
- ✚ Utveckling av ett kulturhus

(se sammanvägd redovisning sid. 22)

Det är dock inte så enkelt att man bara kan använda nyckeltalsfaktorn, invånare per anläggning, när man bestämmer antal anläggningar, anläggningarnas placering och önskad kapacitet. Många andra faktorer spelar in. Närheten till anläggningarna, föreningslivets struktur (vilka sporter-aktiviteter/antal aktiva) och samhällets trender är viktiga faktorer. Sedan går det inte att komma ifrån att det kanske inte alltid är möjligt att ha alla typer av anläggningar på rimligt avstånd för alla. Trots de långa avstånden gör en gles befolkningsmängd att det ändå inte är rimligt att bygga större anläggningar i vissa områden. för Tyresös del t. ex på Brevik och i de sydöstra delarna. Områdets karaktär, miljö och så vidare spelar också stor roll för vad som är möjligt att anlägga. Vissa anläggningar kanske inte passar i kommunens förutsättningar.

7.2 Närhet till idrottsanläggning

En av de viktigaste faktorerna är avståndet till anläggningarna. I Swecos rapport¹⁰, som ligger till grund för Stockholms stads nya investeringsplan används nedanstående tabell för avstånd.

Avstånd och restider				
Anläggningstyp	Närhet			Rimlig restid med kollektivtrafik*
	Mycket bra		Ganska bra	
Bollplan allmänt	0,5 km		1 km	
Bollplan 11-spelsplan	1,5 km		2,5 km	
Idrottshall allmän	1 km		2 km	
Idrottshall fullstor	2 km		4 km	10 min
Simhall	2 km		4 km	10 min
Ishall	3 km		5 km	10 min
Konstfrusen isbana	1,5 km		3 km	
Fröidrottsanläggning	2 km		4 km	10 min
Utomhusbad	2 km		4 km	20 min

* Här ingår inte tiden att ta sig till och från det kollektiva färdmedlet

För Tyresö kommun innebär detta att:

- ✚ Boende i Trollbäcken har alla typer av anläggningar inom rimligt avstånd. (Trollbäckshallen håller inte riktigt fulla mått).
- ✚ Boende i Lindalen, Bollmora och Krusboda har alla typer av anläggningar inom rimligt avstånd
- ✚ Boende i Öringe och Strand har rimliga avstånd till alla anläggningar förutom till en fröidrottsanläggning.
- ✚ Boende i sydöstra Tyresö har långa avstånd till i alla anläggningar. Boende i Raksta och Solberga har rimligt avstånd till en fullstor idrottshall.
- ✚ Boende på Brevik har långa avstånd till alla typer av anläggningar. De som bor i områden nordväst om Trinntorp har rimligt avstånd till en fullstor idrottshall.

7.3 Jämförelse av nyckeltal för olika typer av idrottsanläggningar

Nyckeltal är bara en del av det som ska styra hur många och vilka typer av anläggningar en kommun ska anlägga. Den politiska viljan, föreningslivets struktur, avstånd och kommunens geografiska förhållanden är lika viktiga faktorer. Varje kommun ska utgå från sina unika möjligheter och förutsättningar. I följande tabell redovisas en jämförelse av nyckeltal för några

¹⁰ Tillgänglighet till idrottsanläggningar, Sweco 2013-09-10.

typer av anläggningar. I princip de stora sporterna, där jämförelser med nyckeltal ibland kan vara relevant.

Idrottsanläggningar i Tyresö, Stockholms län och Sverige				
Anläggningstyp	Stockholms län inkl. Stockholm 2013. 12 kommuner*	Stockholms län exkl. Stockholm 2013. 11 kommuner*	Sverige utifrån population 2012. Kommuninv. 25-50 000**	Tyresö 2016
Konstgräs 7 + 11 spel	8 862	8 447	2 014***	5 131
Ishall	31 272	27 297	34 820	23 088
Idrottshall	17 739	14 413	6 309	6 597
Simhall	51 866	52 053	30 690	46 177
Friidrottsanläggning	54 833	54 364	48 937	46 177
Ridhus			12 841	46 177
Spontanidrottsanläggning.			45 267	46 177

*Föreningen Storstockholms kultur- och fritidschefers anläggningsundersökning 2013. ** Sveriges Kommuner och Landsting 2012. ***Gäller endast 11-spelsplaner.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att Tyresö kommun har bra nyckeltal vad gäller dessa anläggningar, oavsett om man jämför med Stockholms län eller Sveriges kommuner med 25-50 000 invånare. Positivt och naturligt för en kommun som är känt för bl. a sitt rika idrotts- och friluftsliv.

7.4 Nyckeltal Kultur och Fritidsgårdar

Anläggningstyp	Nyckeltal 2015	Tyresö	Stockholms län	Riket
Bibliotek	Kommunala bibliotek/1000 invånare	0,06	0,08	0,22
Kulturskola	Andel av 7-14-åringar	24 %	24 %	25 %
Fritidsgård	Antal fritidsgårdar/10 000 inv. 0-18 år	3,34	4,17	7,64
Kulturhus	Antal kulturhus/10 000 invånare	0	0,31	0,81

- ✚ Biblioteket har idag ca 200 000 besökare per år. Med en befolkningsökning beräknas detta öka med ca 66 000 besökare vid samma nivå som idag.
- ✚ Tyresö har 0,06 bibliotek per 1000 invånare¹¹, nationellt är samma siffra 0,22 bibliotek per 1000 invånare. Med en jämförelse med våra grannkommuner kan konstateras att Tyresö ligger på samma nivå. I länet är siffran 0,08. För att behålla samma nivå 2030 behövs ytterligare ett bibliotek alternativt utökning av huvudbiblioteket där den främsta befolkningsökningen sker.
- ✚ Kulturskolan har 1 340 deltagare, vilket är 16 procent av Tyresös 7-19-åringar. Om vi ska behålla samma andel av som deltar i kulturskolans verksamhet 2030 blir det en ökning på 440 deltagare. Om man istället räknar som andel av 7-15 åringar blir det 24 procent¹². Det är samma siffra i Stockholms län. Motsvarande siffra på nationell nivå är 25 procent.
- ✚ Antal fritidsgårdar/10 000 invånare 0-18 år är cirka 3 i Tyresö.¹³ Motsvarande siffra på nationell nivå är 7. I Stockholms län är siffran 4. För att behålla samma nivå 2030 behövs ytterligare en fritidsgård.
- ✚ Det nyckeltal som används för att mäta övrig kulturverksamhet är antal kulturhus/10 000 invånare. Denna siffra är noll för Tyresös del och 0,8 på nationell nivå.

8 Framtida anläggningsbehov

Utvecklingsförvaltningen föreslår, med beaktande av alla strategiska faktorer, att kommunen långsiktiga anläggningsförsörjningsplan siktar mot de mål som redovisas i tabellen ”Framtida anläggningsbehov i Tyresö kommun”. Se bilaga med detaljerad redovisning.

¹¹ Kolada

¹² Kolada

¹³ Kolada

Framtida anläggningsbehov i Tyresö

Anläggningstyp	Antal anläggningar 2016	Beslutade investeringar	2016-2020	2021-2025	2026-2030	2031-2035	Antal anläggningar 2035
Idrottshall 40 x 20 m	7	1 i Fornudden 2018	1 beslutad	1			9
Skolidrottssal	10						Utifrån BoU:s behov
Idrottsplatser	2	Trollbäckens IP renoveras friidrott 2017			1		3
Ishallar	2				1		3
Konstgräs/gräs 11-spelsplan	5	1 i Strand 2017	1 beslutad	1	1		8
Konstgräs 7-spelsplan	4		1	1		1	7
Friluftsbad	12	1 i Rakstaringen 2018	1 beslutad				13
Simhallar	1			1			2
Ridanläggning	1	Fårdala renoveras 2015-18				1	2
Motions- och friluftsanläggningar	2		1	1		1	5
Utegyms	4	Alby 2016 utökning	1	1		1	7
Tennisanläggning inne	1		utökad kapacitet 2019				1
Tennisanläggning ute	2				1		3
Spontanidrottsanläggning	1	1 på Wättingestråket 2017	1 beslutad	1			3
Bibliotek	3				1		4
Fritidsgårdar	4			1			5
Kulturhus	0			1			1
Utökning av kulturskolan			1				1
Friidrottshall				1			1
Fotbollshall					1		1
Multisportshall				1			1
Mountainbikebana			1				1

Bilaga 1

Sammantagen bedömning kring framtida antal idrottsanläggningar samt bibliotek, kultur och fritidsgårdar

Idrottshallar:

- ✚ För att fortsättningsvis kunna erbjuda föreningslivet samma goda förutsättningar som 2016 kommer det finnas behov av 9 idrottshallar 2035.
- ✚ En hall är planerad att ligga vid Fornuddens nya skola. Beräknas vara klar 2018-2019. Hallen är strategiskt rätt placerad då denna kommundel i dagsläget saknar en fullstor hall och har drygt 25 % av invånarna.
- ✚ Då ytterligare en hall anläggs bör den placeras på lämplig yta i området i eller kring norra/centrala Tyresö. I detta område kommer den största ökningen av invånare ske, både totalt och för den prioriterade gruppen barn och ungdomar 7-20 år.
- ✚ Antalet hallar är viktigt även ur ett jämställdhets- och integrationsperspektiv. Framförallt handboll och basket men även innebandy är väldigt jämlika vad gäller antal utövande killar och tjejer. Basketen är väldigt duktiga på att integrera unga tjejer med invandrarbakgrund.
- ✚ Någon av de nya idrottshallar som anläggs bör vara anpassad för de mindre sporterna med anläggningsbehov. Behov finns för utökad verksamhet vad gäller kampsport, bågskytte, luftpistolsskytte, bordtennis med flera.
- ✚ Då F-9 skolor anläggs är det lämpligt att bygga fullstora idrottshallar. Samverkan mellan fritidsavdelningen och barn- och utbildningsförvaltningen är angeläget.

Skolidrottssalar:

- ✚ Fritidsavdelningens behov av utökad antal skolidrottssalar är begränsat då användningsområdet för föreningslivet endast gäller de allra yngsta.
- ✚ Utökning av skolidrottssalar kommer förmodligen ske vid anläggande av nya skolor, F-6. Den utökningstakten räcker för fritidsavdelningen.

Idrottsplatser:

- ✚ Kommunen kommer med ökad befolkningsmängd behöva ytterligare en idrottsplats.
- ✚ Den nya idrottsplatsen bör utvecklas till ett idrottscentrum där det finns både konstgräsplaner, ishall och inomhushall. Tennisbanor på ”hardcourt” är önskvärt. Idrottshallen bör vara anpassad för de mindre

sporterna med stora anläggningsbehov. Behov finns för kampsport, bågskytte, luftpistolsskytte, bordtennis med flera.

- ✚ Den nya idrottsplatsen bör placeras i området kring norra/centrala delarna av Tyresö.
- ✚ Trollbäckens IP har potential utvecklas till ett idrottscentrum. Mark för utveckling finns tillgänglig.
- ✚ Tyresövallen och Tyresö ishall är tävlingsarena för elitidrott, fotboll och ishockey.
- ✚ Idrottsplatserna har stor potential att utvecklas till mötesplatser. En bra idrottsplats kan kombinera föreningsliv, egenorganiserad och spontanidrott. Viktig plats för integration och möten mellan människor.

Ishallar:

- ✚ Kommunen kommer på sikt behöva ytterligare en ishall. Totalt behövs 3 2035.
- ✚ Ishallen placeras lämpligen på en idrottsplats/idrottscentrum i norra/centrala Tyresö.
- ✚ Den planerade men ännu inte beslutade nya ishallen på Tyresövallen är en ersättningshall.

Fotbollsplaner:

- ✚ 2035 behöver kommunen 8 stycken 11-spelsplaner på konstgräs/gräs, en utökning med 3.
- ✚ En anläggs 2017 i området mellan Strandskolan och Tyresö skola. Strategiskt riktigt då detta område saknar fullstor plan. Förkortar också resvägen för boende på Brevik och i östra Tyresö.
- ✚ Nästa 11-spelsplan bör anläggas på Wättinge BP längs Wättingestråket. I detta område kommer den största ökningen av invånare ske, både totalt och för den prioriterade gruppen barn och ungdomar 7-20 år.
- ✚ En tredje 11-spelsplan bör anläggas på en idrottsplats/idrottscentrum i norra/centrala Tyresö.
- ✚ 2035 behöver kommunen 7 stycken 7-spelsplaner på konstgräs, en utökning med 3 stycken.
- ✚ Lämpligt är att anlägga konstgräs på befintliga 7-spelsplaner med grusunderlag. Detta kan lämpligen utföras då konstgräset byts på någon av idrottsplatserna.
- ✚ En 7-spelsplan är lämplig att anlägga på en ny idrottsplats/idrottscentrum.
- ✚ En 7-spelsplan bör anläggas på Brevik. Grusad yta finns vid Breviks skola. Brevik saknar i dagsläget konstgräsplan.
- ✚ En utökning av antalet konstgräsplaner är viktigt både ur ett jämställdhets- och integrationsperspektiv.

Friluftsbad:

- ✚ Bedömningen är att antalet friluftsbad räcker till. Ytterligare ett friluftsbad, Rakstaringen, blir kommunalt 2017-2018 i samband med att området detaljplaneras.
- ✚ Prioritet på att underhålla och utveckla de bad som finns känns som det mest angelägna.
- ✚ Baden ska fortsätta utvecklas utifrån sina respektive unika miljöer och förutsättningar.

Simhallar:

- ✚ Kommunen kommer behöva 2 simhallar med minst 25 meters bassäng på sikt. En ny bör anläggas så snart möjligheter ges.
- ✚ Detta gäller både utifrån nyckeltals- och den faktiska situationen.
- ✚ Tyresö Aquarena når inom kort sitt tak för antalet gäster i simhallen. Detta innebär långa köer och väntetider till simskoleundervisningen.
- ✚ För att klara simsällskapets verksamhet, skolans undervisning och simning för funktionsnedsatta måste kommunens totala kapacitet öka. Simsällskapet kan idag inte utöka sin verksamhet och har i stort sett intagsstopp.
- ✚ Simning har dessutom blivit en allt mer populär motionsform.
- ✚ Utifrån ett jämställdhetsperspektiv är det en bra investering.

Ridanläggningar:

- ✚ Kommunen har en ridanläggning, Fårdala ridskola. Denna anläggning renoveras, byggs om och byggs till 2015-2018. Bland annat anläggs ett nytt ridhus. Stallkapaciteten utökas inte.
- ✚ På sikt kommer kommunen behöva ytterligare en anläggning. Viktigt att hitta en lämplig yta. Alternativet är att utöka stallkapaciteten på eller kring den befintliga anläggningen.
- ✚ Viktig anläggning utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Motions- och friluftsanläggningar:

- ✚ Kommunen har idag 2 anläggningar men kommer 2035 att behöva 5 stycken.
- ✚ En löpslinga bör anläggas på lämplig plats på Brevik. Gärna kombinerat med ett utegym.
- ✚ En centrumnära löpslinga bör anläggas längs Wättingestråket. Kan förmodligen sammankopplas med Barnsjöslingan och kanske också även med Albyspårerna.
- ✚ Närheten till ett löpspår är ofta avgörande för om man kommer ut eller inte. Folkhälsomyndigheten rekommenderar att invånarna inte ska ha längre än 2,5 km till ett elljusspår. Fornudden, Lindalen, Trollbäcken, Brevik och östra Tyresö har alla längre avstånd än det rekommenderade.

- ✚ Folkhälsotrenden är stark, fler och fler tränar regelbundet. En del för olika motionstävlingar och en del bara för sitt eget välmåendes skull.
- ✚ Utvecklingsförslag finns i spårutredningen ”Motions- och skidspår i Tyresö kommun”. Johan Faskunger, ProActivity, 2014.

Utegym:

- ✚ 2035 behöver kommunen ytterligare 3 utegym.
- ✚ Det är lämpligt att utegymmen anläggs i anslutning till löpslingor/elljusspår eller idrottscentrum.

Tennisanläggningar:

- ✚ Tyresö Racketcenter (inomhus) drivs i regi av Trollbäckens tennisklubb. Kommunen äger marken som arrenderas av klubben. Utökning av hallens kapacitet pågår. Beräknas vara klart 2019.
- ✚ Två stycken uteanläggningar, Fårdala och Persudde, finns idag. TTK driver anläggningarna och arrenderar marken som ägs av kommunen. Anläggningarna är i behov av upprustning och fler banor behövs.
- ✚ Vid tennisbanorna i Fårdala finns potential för att göra ett tenniscenter utomhus. På detta sätt kan man hantera den utökning som krävs i framtiden då befolkningen och behovet av banor ökar.

Spontanidrottsanläggning:

- ✚ Kommunen är i behov av fler spontanidrottsanläggningar. Det är svårt att säga vad för typ och när. Trenderna är väldigt rörliga och det krävs snabba beslut för att vara med när det är aktuellt.
- ✚ I kommunen finns Skatepark 135 samt en mindre BMX-bana (inte anläggning).
- ✚ Beslut om en parkouranläggning längs Wättingestråket, intill Skatepark 135, är fattat av KFN. Anläggningen beräknas vara klar våren 2017.
- ✚ Lämpliga förslag finns i spårutredningen ”Motions- och skidspår i Tyresö kommun”. Johan Faskunger, ProActivity, 2014 och i Wättingestråkets utvecklingsplan.

Övriga anläggningar:

- ✚ Bordtennis, bågskytte, luftpistolsskytte och kampsport behöver tillgång till större lokaler för att kunna utveckla verksamheten och att ta hand om alla ungdomar.
- ✚ En multisportanläggning, gärna byggd i samverkan med andra Södertörnskommuner, skulle kunna hantera de önskemål som finns från de något mindre idrottsgrenarna. I en multiarena skulle också kunna ge möjlighet för de olika spontanidrottsgrenarna.
- ✚ Många efterfrågar en MTB-bana. Möjlig plats kan vara längs Wättingestråket.
- ✚ Övriga inomhushallar som Tyresö kommun har behov av är 1) friidrottshall 2) fotbollshall. (7- eller 11-spelshall).

Absolut viktigast är att:

- ✚ De idrottsytor som exploateras alltid kompenseras med en likvärdig.
- ✚ Stadsutvecklingsområden får både flera mindre spontanspelsytor och idrottsanläggningar.
- ✚ Ny idrottsmark skapas. Bör planeras i Översiktsplan 2035.
- ✚ Befintliga anläggningar utvecklas till sin fulla potential, som idrottscentrum och mötesplatser.

Bibliotek

- ✚ Bibliotek vid Alléplan, Strand, ersättning nuvarande
- ✚ 2035 behövs ytterligare ett bibliotek eller utökad kapacitet på befintliga bibliotek.

Fritidsgårdar

- ✚ Fritidsgård i Strand (ersättning Strandträffen och utveckling av fritidsgård)
- ✚ Fritidsgård i Trollbäcken (ersättning Kringlan)
- ✚ 2035 behövs ytterligare 1 fritidsgård i kommunen.
- ✚ Behov av verksamhet för funktionshindrade och en utökning av Bergfotens fritidsgård.

Kultur och kulturskola

- ✚ Kulturskola behöver utvecklas och utökas
 - ev. erbjuda verksamhet på helger
 - allmänskulturen flyttar till andra lokaler
 - fritidsgård eller bibliotek i Trollbäcken och strand byggs så undervisning kan erbjudas där.
- ✚ Utveckling av ett kulturhus behövs
- ✚ Översyn av befintliga lokaler för konserter och scenkonst
upprustning av Forellens loger, utökning av publikutrymme/foajé,
- ✚ Se över lokaler för Café Bonza

Bilaga 2

Underlag avseende kultur- och kunskapscenter till Kommunstyrelsen 2016-04-12 § 56